

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

HÖGSTA DOMSTOLEN
JS 08

INKOM: 2022-06-22
MÅLNR: B 7530-21
AKTBIL: 12

Lars Engstrand ./ riksåklagaren angående grovt penningtvättsbrott m.m.

(Hovrätten över Skåne och Blekinges dom 2021-11-09 i mål B 1360-21)

Högsta domstolen har beslutat att riksåklagaren ska svara skriftligen på överklagandet. Jag vill anföra följande.

Inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom. Enligt min mening finns det inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet.

Hovrättens dom

Hovrätten har dömt Lars Engstrand för grovt penningtvättsbrott och näringspenningtvätt till villkorlig dom och dagsböter. Av hovrättens domskäl framgår följande.

Lars Engstrand är advokat och var vid tiden för de gärningar han dömts för (den 1 respektive 8 november 2017) offentlig försvarare för Christoffer Henriksson.

Blekinge tingsrätt hade den 5 juli 2017 dömt Christoffer Henriksson för bland annat 26 fall av grova bedrägerier och förpliktat honom att betala skadestånd till målsägandena med ca 1 400 000 kronor.

Christoffer Henriksson och Lars Engstrand kom i kontakt med varandra sensommaren 2017. Lars Engstrand åtog sig uppdraget att analysera domen från Blekinge tingsrätt som då redan var överklagad.

Under perioden 2013 – 2017 var Christoffer Henriksson svarande i ett antal tvister som hade sin grund i misstänkta bedrägerier men där kärandena valt att försöka få ersättning på civilrättslig väg. Två av tvisterna initierades i september 2017 och i dem företrädde Christoffer Henriksson av Nordia KB genom två kollegor till Lars Engstrand. Ärendena togs in till byrån av Lars Engstrand efter kontakt med Christoffer Henriksson. Med anledning av tvisterna överförde Christoffer Henriksson vid olika tillfällen under september och oktober 2017 medel till Kronofogdemyndigheten.

Den 24 september 2017 förordnades Lars Engstrand av Stockholms tingsrätt som offentlig försvarare för Christoffer Henriksson i ett mål om misstänkt penningtvättsbrott och narkotikabrott. Christoffer Henriksson hade gripits i Stockholm med narkotika och en större mängd kontanter på sig. På Christoffer Henrikssons hotell hittades sedan ytterligare narkotika, kontanter och ett antal Rolexklockor.

I juni/juli 2017 hade polisanmälningar börjat inkomma mot Christoffer Henriksson angående nya bedrägerier. Den 24 oktober 2017 anhölls Christoffer Henriksson i sin frånvaro för dessa brott. Den 30 oktober 2017 förordnades Lars Engstrand av Blekinge tingsrätt som offentlig försvarare för Christoffer Henriksson. I denna utredning genomfördes husrannsakingar och egendom togs i förvar och beslag.

Under perioden den 16 – 30 oktober 2017 spärrades Christoffer Henrikssons bankkonton helt. Bland annat återfanns ca 32 000 000 kronor på ett konto hos SEB. I Luxemburg spärrades ett konto vars innehåll i november 2019 värderades till 8 000 000 kronor. All egendom som togs i förvar eller beslag hanterades av Kronofogdemyndigheten i syfte att säkra medel till målsägandena i bedrägerierna.

Den 30 oktober 2017 framställde åklagaren yrkanden om kvarstad och beslag. Lars Engstrand företrädde såväl Christoffer Henriksson som dennes sambo Emelie Sörensson och kontaktade tingsrätten för bestämmande av en kombinerad kvarstads- och häktningförhandling. Tingsrätten kallade den 1 november 2017 Lars Engstrand till förhandling nästkommande dag. Den 2 november häktade tingsrätten Christoffer Henriksson i hans utevaro för 46 fall av grova bedrägerier. Samtidigt förordnades om kvarstad på så mycket av hans egendom att drygt 50 000 000 kronor, avseende värdet av egendom förverkad på grund av brott samt målsägandenas skadeståndsanspråk, kunde antas bli täckt vid utmätning. Christoffer Henriksson kom senare att åtalas och dömdes den 24 juni 2020 av Blekinge tingsrätt för 88 fall av grovt bedrägeri under perioden den 10 juni 2014 – 10 oktober 2017. Tingsrätten förpliktade Christoffer Henriksson att, i enlighet med hans medgivande, utge skadestånd med sammanlagt drygt 85 000 000 kronor till totalt 90 målsägande.

De brott som hovrätten dömt Lars Engstrand för hänger samman med de två tvister som redovisats i det föregående i vilka Christoffer Henriksson företräd-
des av Nordia KB genom två kollegor till Lars Engstrand. Med anledning av
tvisterna hade Christoffer Henriksson vid olika tillfällen under september och
oktober 2017 fört över medel till Kronofogdemyndigheten. I oktober 2017 för-
liktes parterna i dessa tvister. Efter erläggande av förlikningslikvider utbetalade
Kronofogdemyndigheten överskjutande belopp om totalt 300 000 kronor till
Christoffer Henrikssons ombud på Nordia KB. Den 16 oktober inkom 100 000
kronor till byrån och den 30 oktober inkom 200 000 kronor. Medlen placerades
på byråns klientmedelskonto.

Det grova penningtvättsbrott som Lars Engstrand dömts för avser att han den 1
november 2017, på begäran av Christoffer Henriksson, överförde 225 000 kro-
nor från advokatbolagets klientmedelskonto till ett konto tillhörande Krenar
Goga. Medlen utgjorde del av de medel som influtit till byrån från Kronofog-
demyndigheten.

Den näringspenningtvätt Lars Engstrand dömts för avser att han den 8 novem-
ber 2017, på begäran av Christoffer Henriksson, överförde 75 000 kronor från
advokatbolagets klientmedelskonto till ett konto tillhörande Emelie Sörensson.
Även dessa medel utgjorde del av de medel som influtit till byrån från Krono-
fogdemyndigheten.

Hovrätten konstaterar att det saknas bestämmelser som särskilt tar sikte på ad-
vokater och som undantar dem från tillämpningsområdet för lagen om straff för
penningtvättsbrott. Vidare uttalas att det förhållandet att egendomen enligt 3 §
ska härröra från brott eller brottslig verksamhet innebär att även sådant som
satts i det ursprungliga brottsutbytets ställe kan vara föremål för penningtvätt. I
princip kan egendom omvandlas i hur många led som helst så länge kopplingen
mellan den och den ursprungliga brottsligheten kan visas. Enligt hovrätten in-
nebär detta att den omständigheten att de medel som Lars Engstrand överförde
från klientmedelskontot dessförinnan hade utbetalats till Nordia KB från Kro-
nofogdemyndigheten inte i sig undantar överföringarna från lagens tillämp-
ningsområde. Hovrätten fortsätter på följande sätt.

Lagen om straff för penningtvättsbrott knyter an till lagen om åtgärder mot pen-
ningtvätt och finansiering av terrorism som innehåller bestämmelser om åtgärder
som den som bedriver finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet är
skyldig att vidta för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller
terrorisfinansiering. För advokaters vidkommande faller i allmänhet de flesta
typer av humanjuridiska uppdrag liksom rent processrättsliga uppdrag utanför
lagens tillämpningsområde under förutsättning att dessa inte dessutom innefattar
åtgärder som explicit anges utgöra sådana tjänster som omfattas av lagstiftning-
en. En sådan typ av tjänst är handlande i en klients namn för dennes räkning vid
finansiella transaktioner. En annan är hjälp vid planering eller genomförande av
transaktioner för en klients räkning vid öppnande eller förvaltning av bank-,
spar- eller värdepapperskonton.

Hovrätten konstaterar att de aktuella överföringarna har saknat koppling till Lars Engstrands uppdrag som offentlig försvarare för Christoffer Henriksson och noterar särskilt att Lars Engstrand, enligt egen uppgift, inte deltog i handläggningen av de civilrättsliga tvister som hans kollegor drev. Vid en sammantagen bedömning finner hovrätten, även med beaktande av överföringarnas koppling till de civilrättsliga tvisterna, att de till sin karaktär varit sådana att de utgjort en sådan typ av tjänst som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Sammanfattningsvis är överföringarna som omfattas av åtalet mot Lars Engstrand därmed inte undantagna från tillämpningsområdet för nu relevant penningtvättsreglering.

Hovrätten finner vidare att det är klarlagt att den egendom som omfattas av åklagarens ansvarspåstående härrör från Christoffer Henrikssons brottsliga verksamhet. Med särskild hänsyn tagen till att Christoffer Henriksson vid tidpunkterna för överföringarna hade lämnat Sverige och fått samtliga sina konton spärrade finner hovrätten utrett att syftet med dessa varit såväl att dölja att pengarna härrörde från brottslig verksamhet som att främja möjligheten för Christoffer Henriksson eller någon annan att tillgodogöra sig dem. Hovrätten fortsätter enligt följande.

Lars Engstrand har uppgett att han utgick från att det konto till vilket han gjorde överföringen den 1 november 2017 tillhörde Christoffer Henriksson och att han då inte visste vem Krenar Goga var. Vad gäller överföringen den 8 november 2017 har han vidgått att han visste att den skedde till ett konto tillhörande Emelie Sörensson. Lars Engstrand har därutöver vidgått att han vid tidpunkterna för överföringarna kände till att Christoffer Henriksson var dömd för grova bedrägerier, att brottsmisstankar fanns mot Christoffer Henriksson rörande ytterligare bedrägerier, att i vart fall två civilrättsliga tvister med grund i misstänkta bedrägerier hade pågått mot Christoffer Henriksson, att Christoffer Henriksson hade gripits med en stor summa kontanter, narkotika och dyra klockor, att Christoffer Henrikssons konton var spärrade och att husrannsakan genomförts hos Christoffer Henriksson och Emelie Sörensson, varvid medel på bankkonton och annan egendom tagits i förvar. Därtill har Lars Engstrand tillstått att han visste att Christoffer Henriksson var anhållen i sin frånvaro när han fick instruktionen att göra den första överföringen och att Christoffer Henriksson var häktad i sin utevaro vid tidpunkten för den andra överföringen. Även med beaktande av de begränsningar som finns i möjligheten att undersöka vem ett konto tillhör konstaterar hovrätten att Lars Engstrands förklaring att han utan närmare eftertanke utgick från att den första utbetalningen gick till Christoffer Henriksson framstår som besynnerlig sett i ljuset av vad han då kände till om Christoffer Henrikssons situation. På samma sätt förhåller det sig med hans påstående om att han, med stöd i bankutdrag, kvitto avseende klocka och rekommendationsbrev från Sparbanken i Karlshamn upprättat år 2015, trodde att Christoffer Henriksson var en nyrik affärsman.

Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i samband med överföringarna, i förening med vad Lars Engstrand då ostridigt visste om Christoffer Henriksson och dennes situation, finner hovrätten att Lars Engstrand insett att det fanns en avsevärd risk både för att pengarna han överförde härrörde från

brottslig verksamhet och för att syftet med överföringarna var att dölja nämnda förhållande samt att främja möjligheten för Christoffer Henriksson eller någon annan att tillgodogöra sig pengarna. Risker för att det förhöll sig på detta sätt hindrade dock inte Lars Engstrand från att göra överföringarna. Det står därmed klart att han varit likgiltig både inför att pengarna kom från brott och inför syftet med överföringarna. Han har således handlat med uppsåt. Den omständigheten att Lars Engstrand vid något tillfälle berättat för åklagare Ulrika Grenerfors att han hade pengar på klientmedelskontot tillhörande Christoffer Henriksson ändrar inte den bedömningen. Särskilt inte med beaktande av att Lars Engstrand enligt egen uppgift lämnat informationen ifråga först i anslutning till den kombinerade kvarstads- och häktningsförhandlingen den 2 november 2017 då den första överföringen redan var gjord.

När det gäller Lars Engstrands invändning om konstitutionell nöd uttalade hovrätten följande.

Av det yttrande från Advokatsamfundet som Lars Engstrand åberopat framgår vilka skyldigheter som, när ett ärende är slutredovisat, åligger en advokat som i god tro hanterat klientmedel på ett klientmedelskonto. Sammanfattningsvis framgår att det inte är förenligt med reglerna om god advokatsed att i en sådan situation innehålla medlen utan att vara rättsligt förpliktad till det. Yttrandet baseras på ett mycket begränsat underlag som till stor del presenterats av Lars Engstrands försvarare, och slutsatsen i yttrandet vilar på antagandet att Lars Engstrand agerat i god tro. Därtill kommer att det förhållandet att en advokat i viss situation anses ha agerat i enlighet med advokatetiska handlingsnormer inte utesluter att advokaten i samma situation kan befinnas skyldig till brott. Av dessa skäl bedömer hovrätten värdet av yttrandet som bevis för den i målet nu aktuella frågan som begränsat.

Som hovrätten tidigare har kommit fram till har Lars Engstrand insett att det fanns en avsevärd risk för att de medel som omfattades av de aktuella överföringarna härrörde från Christoffer Henrikssons brottsliga verksamhet. Till detta ska läggas att Lars Engstrand haft tämligen god tid till sitt förfogande att fundera över hur medlen borde hanteras. Enligt hans egna uppgifter fick han instruktionen från Christoffer Henriksson att göra den första överföringen någon dag innan den genomfördes. Vid det tillfället hade den första utbetalningen från Kronofogdemyndigheten funnits på Nordia KB:s klientmedelskonto i ca två veckor. Mot denna bakgrund finner hovrätten att Lars Engstrand haft fullgoda möjligheter att undersöka hur medlen skulle återföras till Christoffer Henriksson och ingen annan.

I sammanhanget noterar hovrätten även Lars Engstrands skyldighet att avstå från att utföra överföringarna och dessutom rapportera dem till polisen enligt lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Sistnämnda åtgärd hade kunnat leda till ett så kallat dispositionsförbud vilket i sig hade utgjort ett lagligt hinder för Lars Engstrand att redovisa medlen.

Sammantaget finner hovrätten att Lars Engstrand har haft handlingsalternativ både vid den första och den andra överföringen och att han inte kan åberopa advokatetiska handlingsnormer som ursäkt för sitt agerande. Förutsättningar att döma Lars Engstrand för penningtvättsbrott under åtalpunkten 1.1 föreligger därmed och, med hänsyn till hur åklagaren valt att föra sin talan, för näringspenningtvätt under åtalpunkten 1.2.

Hovrätten fann att penningtvättsbrottet var att bedöma som grovt, medan näringspenningtvättsbrottet ansågs vara ett normalgradsbrott. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och böter.

Överklagandet

Lars Engstrand har överklagat hovrättens dom och yrkat att Högsta domstolen ska ogilla åtalet.

Som sin inställning i sak anger Lars Engstrand att han inte gjort sig skyldig till brott då överföringarna som skett är undantagna från penningtvättsdirektivets tillämpningsområde eftersom han agerat såväl i egenskap av försvarsadvokat som i enlighet med reglerna om god advokatsed. Under alla förhållanden har han agerat i god tro och överföringarna har saknat penningtvättssyfte. För det fall Högsta domstolen inte delar denna bedömning ska Lars Engstrand i allt fall frikännas från ansvar då han enligt det advokatetiska regelverket varit skyldig att genomföra överföringarna för att inte åsidosätta god advokatsed. Han har därmed befunnit sig i konstitutionell nöd.

När det gäller frågan om prövningstillstånd uttalar Lars Engstrand att en prövning av hans överklagande skulle vara av vikt för ledning av rättstillämpningen. De frågor som Högsta domstolen bör uttala sig om är följande.

Penningtvättsdirektivets tillämplighet i situationer där advokater har dubbla roller i såväl civilrättsliga som brottmålsprocesser för samma klient samtidigt.

Gränsdragningen vid penningtvättsdirektivets tillämplighet och undantag för humanjuridiska uppdrag. Är det uppdraget eller rollen som är avgörande för hur advokater ska agera och lagstiftningen tillämpas?

Hur förhåller sig ovan nämnda frågor till undantaget i 4 kap. 8 § PTL där försvarsadvokater undantas från rapporteringsskyldigheten?

Hur ska den konstitutionella nöd som en advokat befinner sig i vid en likvärdig situation hanteras när advokaten antingen tvingas bryta mot god advokatsed med konsekvenserna det kan få eller åsidosätta penningtvättslagstiftningen och därmed riskera straffansvar?

Enligt Lars Engstrand finns det ett övergripande behov av klargörande från högsta instans då frågorna inte är prövade tidigare och har stor betydelse för alla advokater. Det anges vara av största vikt att advokater har tillgång till tydlig vägledning avseende hur de ska agera i förhållande till penningtvättsregleringen. Detta särskilt eftersom det inte är ovanligt att en advokat åtar sig uppdrag i såväl civilrättsliga som straff-/processrättsliga angelägenheter för samma klient och därav befinner sig i en situation med dubbla roller.

Grunder

Penningtvätt – bestämmelserna och EU-direktiven

De straffrättsliga bestämmelserna om penningtvätt återfinns i lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott (penningtvättsbrottslagen). Bestämmelserna om penningtvättsbrott och näringspenningtvätt ersatte den tidigare regleringen i 9 kap. brottsbalken som avsåg penninghäleri och penninghäleriförseelse.

Enligt 3 § första stycket 1 penningtvättsbrottslagen döms för penningtvättsbrott, om åtgärden syftar till att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet eller till att främja möjligheterna för någon att tillgodogöra sig egendomen eller dess värde, den som överlåter, förvärvar, omsätter, förvarar eller vidtar annan sådan åtgärd med egendomen.

I 7 § första stycket penningtvättsbrottslagen stadgas att den som, i näringsverksamhet eller såsom led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, medverkar till en åtgärd som skäligen kan antas vara vidtagen i sådant syfte som anges i 3 § döms för näringspenningtvätt.

I propositionen till penningtvättsbrottslagen konstaterades att arbetet mot penningtvätt inom EU resulterat i flera direktiv med regler om administrativa åtgärder som syftar till att förebygga och bekämpa penningtvätt genom att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt. Det då gällande tredje penningtvättsdirektivet angavs omfatta åtgärder för kundkontroll samt gransknings- och rapporteringsåtgärder som ska vidtas av verksamhetsutövare inom dels bank- och finanssektorn, dels viss yrkesverksamhet som innebär bistånd vid eller genomförande av större finansiella transaktioner eller där risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism är särskilt stor. Vidare konstaterades att direktivet inleds med att ange att medlemsstaterna ska säkerställa att penningtvätt och finansiering av terrorism förbjuds, vilket dock inte innefattade ett krav på kriminalisering. Slutligen noterades att EU-kommissionen hade uttalat att den avsåg att presentera ett straffrättsligt direktiv om penningtvätt (se prop. 2013/14:121 s. 26 ff.).

Numera finns ett direktiv om bekämpande av penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser (Europaparlamentets och Rådets direktiv [EU] 2018/1673 av den 23 oktober 2018). Direktivet fastställer minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom penningtvättsområdet (artikel 1).

Bestämmelser om administrativa åtgärder för att förebygga och bekämpa penningtvätt återfinns i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (PTL). Lagen ersatte en tidigare lag på området och infördes i syfte att genomföra det fjärde penningtvättsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv [EU] 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering

av terrorism). Även detta direktiv är ett minimidirektiv. Av artikel 5 framgår att medlemsstaterna, för förebyggande av penningtvätt och finansiering av terrorism, får införa eller behålla strängare regler på det område som omfattas av direktivet. I propositionen uttalades att det vid genomförandet av ett enskilt direktiv är viktigt att ta hänsyn till de aktuella reglernas syfte, i det här fallet en effektiv bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. En utgångspunkt för genomförandet av direktivet var således att hitta lösningar som på bästa sätt uppfyller detta syfte. En annan utgångspunkt angavs vara att inte införa regler som riskerar att hämma en väl fungerande inre marknad för finansiella tjänster. Dessutom borde inte strängare regler än vad som var motiverat med hänsyn till syftet med regleringen införas, för att inte i onödan förstöra möjligheterna till att driva en effektiv näringsverksamhet inom de områden som omfattas av reglerna om penningtvätt och finansiering av terrorism. En avvägning mellan dessa utgångspunkter fick därför göras vid införlivandet av direktivet (se prop. 2016/17:173 s. 174 f.).

Enligt 1 kap. 2 § första stycket 21 PTL gäller lagen bl.a. för fysiska och juridiska personer som driver verksamhet som advokat, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket. I det sistnämnda stycket anges tjänster som omfattar handlande i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter, och hjälp vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning i ett antal särskilt uppräknade fall.

Sveriges advokatsamfund har år 2019 publicerat ”Vägledning för advokater och advokatbyråer beträffande lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och terrorfinansiering – den svenska penningtvättslagstiftningen i ett advokatperspektiv”. I vägledningen uttalas att förarbetena till PTL är sparsmakade beträffande gränsdragningsproblematiken i fråga om vad som i praktiken ska anses falla in under respektive tjänst i 1 kap. 4 § första stycket. Utgångspunkten, som slagits fast i samband med tidigare lagändringar (bl.a. prop. 2003/04:156 s. 49), om att lagen endast omfattar mot kunder inriktad verksamhet anses emellertid stå kvar oförändrad. Detta anges innebära att advokater enbart omfattas av bestämmelserna när det är fråga om ett uppdragsförhållande direkt gentemot klient och endast vid de explicit angivna särskilda transaktioner där risken för penningtvätt bedömts vara som störst i fråga om advokatverksamhet. Vidare uttalas följande (se s. 12 ff. [vägledningen återfinns på Advokatsamfundets hemsida]).

Det är alltså endast vissa typer av advokatuppdrag som omfattas av penningtvättslagstiftningen; huvudsakligen uppdrag som innefattar olika åtgärder i samband med finansiella transaktioner samt företags- och fastighetstransaktioner, m.m. Även förberedande åtgärder i samband med sådana transaktioner omfattas normalt av PTL. Övriga advokatuppdrag omfattas dock *inte* av PTL. Utanför tillämpningsområdet faller därmed i allmänhet de flesta typer av humanjuridiska uppdrag, såsom biträde i familjerättsliga angelägenheter, uppdrag som försva-

rare, offentligt biträde i utlänningsärenden, liksom rent processrättsliga uppdrag, etc., under förutsättning att uppdraget inte dessutom innefattar någon form av åtgärder som anges i katalogen över tjänster som omfattas av lagstiftningen.

Enligt 3 kap. 3 § första stycket PTL får en verksamhetsutövare inte utföra en transaktion om det på skälig grund kan misstänkas att den utgör ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism. Av andra stycket följer att förbudet inte gäller när det inte är möjligt att låta bli att genomföra en misstänkt transaktion. I propositionen uttalas att undantaget blir tillämpligt bl.a. när misstanke uppkommer efter att transaktionen har genomförts och i andra fall då det av tekniska eller andra skäl inte är möjligt för verksamhetsutövaren att ingripa i tid. Undantaget kan också bli tillämpligt om verksamhetsutövaren till följd av tvingande bestämmelser i annan lag eller motsvarande saknar rättsliga möjligheter att förhindra en viss transaktion. En misstänkt transaktion får också genomföras om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra den vidare utredningen. Med utredning avses här rättsvårdande myndigheters utredning om brott (se a. prop. s. 521).

I 4 kap. PTL finns regler om övervaknings- och rapporteringsskyldighet. Av 3 § framgår att om en verksamhetsutövare bedömer att det finns skälig grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling, ska uppgifter om alla omständigheter som kan tyda på detta utan dröjsmål rapporteras till Polismyndigheten.

Enligt 4 kap. 8 § PTL är bl.a. advokater inte skyldiga att lämna uppgifter enligt 3 § om vad som anförtrotts dem när de försvarar eller företräder en klient i fråga om ett rättsligt förfarande, inklusive rådgivning för att inleda eller undvika ett rättsligt förfarande. Detsamma gäller information som avser en klient och som de har fått del av i samband med att de bedömer klientens rättsliga situation.

Här kan också nämnas att det i 3 kap. 25 § PTL finns regler om under vilka förutsättningar bl.a. banker kan tillämpa förenklade åtgärder för kundkännedom avseende gemensamma konton, bl.a. klientmedelskonton. I Advokatsamfundet vägledning konstateras att klientmedel utan dröjsmål ska avskiljas genom insättning på ett särskilt klientmedelskonto och att regler om advokatbyråers klientmedelskonton finns i bl.a. Vägledande regler om god advokatsed. Vidare konstateras att verksamhetsutövare som tillhandahåller klientmedelskonton normalt är en bank och att bankerna normalt har en skyldighet att inhämta klientkännedom om vem som innehar medel på sådana konton och därmed anses utgöra verklig huvudman. Enligt 3 kap. 25 § PTL behöver dock banker inte identifiera och kontrollera identiteten på en klient för vilken en advokat förvaltar medel på ett klientmedelskonto (normalt när detta har öppnats i advokatbyråns namn), för det fall att banken dels i det enskilda fallet bedömer att den risk som kan förknippas med advokaten som kund bedöms som låg, dels utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgifterna om identiteten

på den klient som innehar medel på advokatens/advokatbyråns klientmedelskonto och den dokumentation som möjliggör en kontroll av identiteten. Vidare uttalas följande (se a. vägledning, s. 36 f.).

Det bör understrykas att klientsekretessen innebär att advokaten till banken inte kan lämna ut information om vem medel på ett klientmedelskonto tillhör utan *samtycke från klienten*. Det kan därför i vissa fall vara lämpligt att i förväg inhämta sådant samtycke redan i samband med att ett uppdrag som kommer innefatta användande av advokatens klientmedelskonto ingås, eller när advokaten sätter in medel tillhörande klienten på klientmedelskontot.

Överhuvudtaget bör dock användning av klientmedelskonton ske med restriktivitet och endast när det är nödvändigt till följd av uppdraget.

En advokat bör alltid vara uppmärksam på att transaktioner via klientmedelskonton innebär en risk för att utnyttjas i penningtvättssyfte. Det kan därför finnas anledning att överväga om ett klientmedelskonto verkligen bör användas för att ta emot transaktionssummor i ett uppdrag och även kontrollera klientens motpart om det är motparten som ska göra en insättning på kontot.

I samband med ett resonemang om en klients betalning av arvode för ett uppdrag som i och för sig omfattas av lagstiftningen kan anses omfattas av PTL och dess krav på uppgiftsskyldighet uttalas följande (se a. vägledning, s. 14).

.-.- Advokatsamfundets uppfattning är här att betalning av arvode i sig inte kan anses utgöra en sådan form av transaktion som omfattas av PTL. Försiktighet bör dock utifrån allmänna utgångspunkter och straffsanktionerade gärningar i brottsbalken m.m. självfallet iakttas i sådana fall medel kan misstänkas härröra från brottslig gärning. Svårigheter kan också uppstå och stor försiktighet påkallas när en advokat mottagit pengar i god tro på klientmedelskonto och därefter får anledning att misstänka att det är fråga om penningtvätt.

Vägledande regler om god advokatsed

De nu gällande vägledande reglerna om god advokatsed antogs och utfärdades, med kommentarer, av Sveriges advokatsamfunds styrelse den 29 augusti 2008. Reglerna reviderades senast i juni 2020.

I överklagandet till Högsta domstolen hänför sig Lars Engstrand till att Advokatsamfundet yttrat sig i målet och uttalat att det saknas anledning att utgå ifrån annat än att han har agerat i enlighet med god advokatsed i fråga om redovisning av klientmedel. I yttrandet hänvisas till p. 4.6.2 i Advokatsamfundets vägledande regler om god advokatsed.

Av p. 4.6.2 i de vägledande reglerna om god advokatsed framgår att om advokaten tagit emot medel under uppdragets gång ska slutredovisning utan dröjsmål avges till klienten och saldo klienten tillgodo omedelbart utbetalas till denne, om inte annat är avtalat eller följer av uppdragets art. I kommentaren till

denna punkt uttalas att det är fråga om en huvudregel. Vidare görs uttalanden om vad som avses med "avtalat" och "uppdragets art".

I p. 1 i de vägledande reglerna om god advokatsed återfinns grundläggande regler om advokatens roll och främsta skyldigheter. Av denna punkt framgår att en advokats främsta plikt är att visa trohet och lojalitet mot klienten. Advokaten ska som en oberoende rådgivare företräda och tillvarata klientens intressen, inom ramen för gällande rätt och god advokatsed. Vidare framgår att en advokat ska utöva sin verksamhet med integritet och på ett sätt som främjar det goda rättssamhället. En advokat ska uppträda sakligt och korrekt samt så att förtroendet för advokatkåren upprätthålls. Slutligen får en advokat inte främja orätt.

I kommentaren till första punkten uttalas beträffande det sista stycket, dvs. att en advokat inte får främja orätt, att kravet på iakttagande av god advokatsed leder till begränsningar i handlingsfriheten när en klients intressen ska tillvaratas. Hänsynen till rättsordningen, till motpart samt till tredje man medför att en advokat i sin yrkesutövning inte får använda sig av alla till buds stående medel. Det anges vara en självklarhet att en advokat inte får medverka till brott. Enligt god advokatsed får advokaten inte heller jämna vägen för annans brottsliga verksamhet eller främja en klients intressen på ett otillbörligt sätt. För att kravet på iakttagande av god advokatsed ska uppfyllas är det inte tillräckligt att advokaten förvissar sig om att det förfaringsätt som advokaten rekommenderar eller på annat sätt medverkar till inte är lagstridigt. Det måste dessutom krävas av en advokat att denne handlar på ett sätt som främjar hederlighet och redbarhet inom rättssamhället.

Min bedömning

I målet är ostridigt att Lars Engstrand den 1 november 2017, på begäran av Christoffer Henriksson, överförde 225 000 kronor från advokatbolagets klientmedelskonto till ett konto tillhörande Krenar Goga. Det är vidare ostridigt att Lars Engstrand den 8 november 2017, också det på begäran av Christoffer Henriksson, överförde 75 000 kronor från advokatbolagets klientmedelskonto till ett konto tillhörande Emelie Sörensson. I båda fallen utgjorde beloppen del av medel som influtit till byrån från Kronofogdemyndigheten. Pengarna härörde från förlikningar i två tvister som hade sin grund i misstänkta bedrägerier men där kärandena valt att försöka få ersättning av Christoffer Henriksson på civilrättslig väg.

Lars Engstrand invänder i Högsta domstolen att han har agerat i god tro och att överföringarna har saknat penningtvättssyfte.

Hovrätten har funnit utrett att de medel som Lars Engstrand hanterat och som omfattas av åtalet härrör från Christoffer Henrikssons brottsliga verksamhet. Med hänsyn främst till att Christoffer Henriksson när överföringarna gjordes

hade lämnat Sverige och fått samtliga sina konton spärrade fann hovrätten vidare utrett att syftet med transaktionerna varit såväl att dölja att pengarna härrörde från brottslig verksamhet som att främja möjligheten för Christoffer Henriksson eller någon annan att tillgodogöra sig dem. I dessa avseenden delar jag hovrättens uppfattning.

Objektivt sett har Lars Engstrand således gjort sig skyldig till penningtvåtsbrott genom att den 1 november 2017 överföra 225 000 kronor från klientmedelskontot till ett konto som tillhörde Krenar Goga. Lars Engstrand har vidare genom att den 8 november 2017 överföra 75 000 kronor från klientmedelskontot till Emelie Sörenssons konto objektivt sett gjort sig skyldig till näringspenningtvätt. Detta då han i näringsverksamhet medverkat till en åtgärd som med hänsyn till omständigheterna skäligen kunde antas vara vidtagen i penningtvättssyfte.

Vad gäller brottens subjektiva sida har hovrätten utifrån omständigheterna i samband med överföringarna och vad Lars Engstrand då visste om Christoffer Henriksson och dennes situation, funnit att han insett att det funnits en avsevärd risk både för att pengarna han överförde härrörde från brottslig verksamhet och för att syftet med överföringarna var att dölja nämnda förhållande samt att främja möjligheten för Christoffer Henriksson eller någon annan att tillgodogöra sig pengarna. Risken för att det förhöll sig på detta sätt hindrade dock inte Lars Engstrand att göra överföringarna. Det stod därför enligt hovrätten klart att han varit likgiltig både inför att pengarna kom från brott och inför syftet med överföringarna. Jag delar hovrättens uppfattning att Lars Engstrand handlat med likgiltighetsuppsåt. Enligt min mening pekade emellertid omständigheterna så tydligt på att det var fråga om pengar som härrörde från brott och att överföringarna gjordes i penningtvättssyfte att Lars Engstrand måste ha uppfattat att sannolikheten för att så var fallet var mycket stor. Lars Engstrand visste att Christoffer Henriksson var dömd för grova bedrägerier, att han var misstänkt för ytterligare bedrägerier, att civilrättsliga tvister med grund i misstänkta bedrägerier hade pågått mot Christoffer Henriksson, att Christoffer Henriksson hade gripits med en stor summa pengar, narkotika och dyra klockor, att hans konton var spärrade och att husrannsakan genomförts hos honom och Emelie Sörensson, varvid medel på bankkonton och annan egendom tagits i förvar. Vid den första överföringen visste Lars Engstrand att Christoffer Henriksson var anhållen i sin frånvaro och vid den andra överföringen kände han till att Christoffer Henriksson var häktad i sin utevaro. Här kan också noteras att när det gäller näringspenningtvätt är det tillräckligt att Lars Engstrand haft uppsåt i förhållande till de faktiska omständigheterna vid gärningen och att han åtminstone förstått att överföringen kunde innefatta ett riskmoment (se NJA 2020 s. 545 ”15 000 kronor” p. 23-25).

Lars Engstrands rättsliga invändningar i Högsta domstolen går ut på att han inte gjort sig skyldig till brott då överföringarna som skett är undantagna från

penningtvättsdirektivets tillämpningsområde eftersom han agerat såväl i egen-
skap av försvarsadvokat som i enlighet med reglerna om god advokatsed. I allt
fall har han enligt det advokatetiska regelverket varit skyldig att genomföra
överföringarna för att inte åsidosätta god advokatsed. Han har därmed befunnit
sig i konstitutionell nöd.

Penningtvättsbrottslagen är en straffrättslig lagstiftning som när den tillkom låg
helt i linje med det ständigt pågående arbetet mot penningtvätt inom EU. Nu-
mera finns det också ett direktiv som specifikt avser bekämpande av penning-
tvätt genom straffrättsliga åtgärder. Direktivet innehåller minimiregler om hur
brottsrekvisit och påföljder ska utformas inom penningtvättsområdet. Som utta-
las i hovrättens dom finns det i penningtvättsbrottslagen inga undantag eller
någon specialreglering avseende advokater.

Som framgått i det föregående innehåller PTL bestämmelser om administrativa
åtgärder för att förebygga och bekämpa penningtvätt. Lagen infördes i syfte att
genomföra det fjärde penningtvättsdirektivet. Även detta direktiv är ett mini-
midirektiv. I PTL finns regler om bl.a. övervaknings- och rapporteringsskyl-
dighet och ett förbud mot att utföra transaktioner som på skälig grund kan
misstänkas utgöra led i penningtvätt. PTL gäller vissa typer av advokatupp-
drag, huvudsakligen uppdrag som innefattar olika åtgärder i samband med fi-
nansiella transaktioner samt företags- och fastighetstransaktioner. Utanför till-
ämpningsområdet faller de flesta typer av humanjuridiska uppdrag, som t.ex.
uppdrag som försvarare. Det förhållandet att försvarare inte omfattas av den
administrativa regleringen i PTL innebär emellertid inte att de straffrättsliga
reglerna i penningtvättsbrottslagen inte kan tillämpas.

Även om det enligt min mening saknar avgörande betydelse för frågan om Lars
Engstrands straffansvar så vill jag ändå nämna att jag i likhet med hovrätten
anser att de penningöverföringar han dömts för inte har varit undantagna från
PTL:s tillämpningsområde. Av Advokatsamfundets vägledning för advokater
beträffande penningtvättslagstiftningen framgår tydligt att samfundets uppfatt-
ning är att det är uppdragsförhållandets karaktär som är avgörande vid bedöm-
ningen av om penningtvättslagstiftningen är tillämplig, endast vissa typer av
advokatuppdrag omfattas. De medel som sattes in på det i målet aktuella kli-
entmedelskontot utgjorde överskjutande medel från de civilrättsliga tvister i
vilka förlikning träffats och där Christoffer Henriksson företrädde av kollegor
till Lars Engstrand. Uppdragen avseende tvisterna är sådana advokatuppdrag
som omfattas av bestämmelserna i PTL. Även den fortsatta hanteringen av de
sålunda influtna medlen måste rimligtvis komma att falla under PTL:s tillämp-
ningsområde. I sammanhanget kan också konstateras att medlen helt saknade
koppling till Lars Engstrands uppdrag som försvarare för Christoffer Henriks-
son.

Lars Engstrand hävdar att han har varit skyldig att genomföra överföringarna för att inte åsidosätta god advokatsed. Som framgått i det föregående uttalas i p. 4.6.2 i de vägledande reglerna om god advokatsed att om en advokat har tagit emot medel under uppdragets gång ska slutredovisning utan dröjsmål avges till klienten och saldo klienten tillgodo omedelbart utbetalas till denne. I detta sammanhang har Lars Engstrand hänvisat till det yttrande som Advokatsamfundet avgett i målet.

Advokatsamfundet fick först en förfrågan från kammaråklagare Joel Holmgren. Chefsjuristen hos Advokatsamfundet Maria Billing besvarade åklagarens förfrågan med att upplysa om att samfundet avstod från att besvara frågan med utgångspunkt i de givna förutsättningarna. Lars Engstrands försvarare Johan Eriksson kontaktade därefter Advokatsamfundet och begärde att samfundet skulle yttra sig över omständigheterna så som dessa framgick av Lars Engstrands yttrande över förundersökningen i målet (dessa handläggningsåtgärder framgår av handlingar bifogade tingsrättens aktbilaga 55). Yttrandet avslutas med följande uttalande.

Omständigheterna i det vägledande uttalandet är till stor del jämförbara med det aktuella fallet. Enligt uppgift har Lars Engstrand varit i god tro. Till skillnad från omständigheterna i det vägledande uttalandet har Lars Engstrand mottagit betalningen till sitt klientmedelskonto från en statlig myndighet, KFM. Utgångspunkten för Advokatsamfundets bedömning i detta skede utgår också från förhållandet att även de medel Lars Engstrand initialt tagit emot på klientmedelskontot skett i god tro. Det framgår vidare att Lars Engstrand, trots att någon sådan skyldighet inte föreligger, har upplyst åklagaren om att han haft medel på sitt klientmedelskonto, som tillhörde hans klient. Åklagaren har dock inte vidtagit några åtgärder i anledning av informationen.

Mot bakgrund av nu angivna förutsättningar och de för Advokatsamfundet enligt bif. dokumentation kända omständigheterna saknar Advokatsamfundet anledning att utgå ifrån annat än att Lars Engstrand agerat i enlighet med god advokatsed i fråga om redovisning av klientmedel.

Advokatsamfundet har således utgått ifrån att Lars Engstrand handlat i god tro när han överfört medlen till Krenar Gogas respektive Emelie Sörenssons konton. Samfundet har därvid tagit som utgångspunkt vad som anfördes i Lars Engstrands yttrande över förundersökningen i målet. Lars Engstrand har för övrigt även nu i Högsta domstolen redovisat som sin inställning att han har handlat i god tro. Han hävdar att han har uppfattat Christoffer Henriksson som en framgångsrik affärsman och i det sammanhanget åberopat bankkontoutdrag och ett rekommendationsbrev från en bank utfärdat år 2015.

Hovrätten har emellertid vid sin prövning av vad som är bevisat i målet kommit fram till att Lars Engstrand när han gjorde överföringarna till Krenar Gogas och Emelie Sörenssons konton handlat med uppsåt i förhållande till dels att pengarna härrörde från brottslig verksamhet, dels att syftet med överföringarna var att dölja detta förhållande samt att främja möjligheten för Christoffer Hen-

riksson eller någon annan att tillgodogöra sig pengarna. Med hänsyn till vad hovrätten sålunda har funnit bevisat får Advokatsamfundets uttalanden anses vara av mindre vikt i målet.

Bestämmelsen i p. 4.6.2 i de vägledande reglerna om god advokatsed om slutredovisning och utbetalning av saldo till klient utgör en huvudregel avseende vad som under normala förhållanden gäller mellan advokaten och dennes klient. Regeln kan knappast tas till intäkt för att redovisning och utbetalning alltid ska ske, oavsett omständigheterna kring de aktuella pengarna.

I det nu aktuella sammanhanget måste också de grundläggande reglerna om advokatens roll och främsta skyldigheter p. 1 i de vägledande reglerna om god advokatsed beaktas. Här framgår att en advokats främsta plikt är att visa trohet och lojalitet mot sin klient. Advokaten ska verka som en oberoende rådgivare för klienten, inom ramen för gällande rätt och god advokatsed. En advokats verksamhet ska utövas med integritet och på ett sätt som främjar det goda rätts-samhället. En advokat får inte främja orätt. I kommentaren till vad som avses med att en advokat inte får främja orätt uttalas att kravet på iakttagande av god advokatsed leder till begränsningar i handlingsfriheten när en klients intressen ska tillvaratas. Det är en självklarhet att en advokat inte får medverka till brott. Enligt god advokatsed får advokaten inte heller jämna vägen för annans brottsliga verksamhet eller främja en klients intressen på ett otillbörligt sätt. Det är i detta sammanhang inte tillräckligt att advokaten förvissar sig om att det förfaringssätt som advokaten medverkar till inte är lagstridigt. Det måste dessutom krävas av en advokat att denne handlar på ett sätt som främjar hederlighet och redbarhet inom rättssamhället.

Med hänsyn till regleringen i den grundläggande punkten om advokatens roll och främsta skyldigheter står det enligt min mening klart att det inte är förenligt med god advokatsed att på en klients uppdrag vidarebefordra medel i situationer som de i målet. Lars Engstrand har ju enligt vad hovrätten funnit utrett insett att det funnits en avsevärd risk både för att pengarna han överförde här-rörde från brottslig verksamhet och för att syftet med överföringarna var att dölja detta förhållande samt att främja möjligheten för Christoffer Henriksson eller någon annan att tillgodogöra sig pengarna. Det är alltså inte fråga om någon konstitutionell nöd; det föreligger ingen kollision mellan god advokatsed och straffbestämmelsen om penningtvättsbrott.

Tilläggas kan att Advokatsamfundet i vägledningen för advokater beträffande penningtvättslagstiftningen, i och för sig i tiden efter de i målet aktuella gärningarna, uttalat att en advokat alltid bör vara uppmärksam på att transaktioner via klientmedelskonton innebär en risk för att utnyttjas i penningtvättssyfte. Vidare uttalas att försiktighet, utifrån allmänna utgångspunkter och straffsanktioner i brottsbalken m.m., bör iaktas i sådana fall som medel avseende arvoden kan misstänkas härröra från brottsliga gärningar.

Sammanfattningsvis anser jag i likhet med hovrätten att Lars Engstrand bör dömas för grovt penningtvättsbrott och näringspenningtvätt. Inte heller när det gäller frågorna om rubricering och påföljd har jag någon annan uppfattning än hovrätten.

Processuella frågor

Frågan om prövningstillstånd

Prövningstillstånd får enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 rättegångsbalken meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens). För att bevilja prövning enligt denna punkt krävs alltså att ett avgörande av Högsta domstolen blir av generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar. Den enskildes intresse av att få till stånd en prövning i Högsta domstolen kan alltså inte föranleda prövningstillstånd på denna grund (se Fitger m.fl., Rättegångsbalken m.m. [version 91, 10 december 2021, JUNO], kommentaren till 54 kap. 10 §).

Lars Engstrand hävdar att en prövning av hans överklagande skulle vara av vikt för ledning av rättstillämpningen. Högsta domstolen bör enligt Lars Engstrand uttala sig om penningtvättsdirektivets tillämplighet i situationer där advokater samtidigt har dubbla roller i såväl civilrättsliga som brottmålsprocesser för samma klient och om gränsdragningen vid penningtvättsdirektivets tillämplighet och undantag för humanjuridiska uppdrag (är det uppdraget eller rollen som är avgörande för hur advokater ska agera och lagstiftningen tillämpas?). Vidare är av intresse hur dessa frågor förhåller sig till undantaget i 4 kap. 8 § PTL där försvarsadvokater undantas från rapporteringsskyldigheten. Slutligen hävdar Lars Engstrand att det är av intresse att Högsta domstolen uttalar sig om hur den konstitutionella nöd som en advokat befinner sig i ska hanteras när advokaten antingen tvingas bryta mot god advokatsed eller åsidosätta penningtvättslagstiftningen och därmed riskera straffansvar.

Som framgått i det föregående har hovrätten funnit utrett att de medel som Lars Engstrand hanterat härrör från Christoffer Henrikssons brottsliga verksamhet. Hovrätten har vidare mot Lars Engstrands bestridande funnit bevisat att transaktionerna gjorts i penningtvättssyfte och att Lars Engstrand handlat med erforderligt uppsåt. När det gäller bedömningen av dessa bevisfrågor kan jag inte se att det finns något behov av uttalanden av Högsta domstolen. Lars Engstrand synes för övrigt inte heller påstå att så är fallet.

Som nämnts i det föregående är penningtvättsbrottslagen en straffrättslig lagstiftning som både när den tillkom och fortfarande ligger helt i linje med det ständigt pågående arbetet mot penningtvätt inom EU. I penningtvättsbrottslagen finns inga undantag eller någon specialreglering avseende advokater.

PTL innehåller bestämmelser om administrativa åtgärder för att förebygga och bekämpa penningtvätt. Lagen infördes i syfte att genomföra det fjärde penningtvättsdirektivet. PTL gäller vissa typer av advokatuppdrag, utanför tillämpningsområdet faller de flesta typer av humanjuridiska uppdrag. Som framgått i det föregående anser jag att det förhållandet att försvarare inte omfattas av den administrativa regleringen i PTL inte innebär att de straffrättsliga reglerna i penningtvättsbrottslagen inte kan tillämpas.

Mot bakgrund av det sagda anser jag att frågan om penningtvättsdirektivets och PTL:s tillämplighet i situationer där advokater samtidigt har dubbla roller i såväl civilrättsliga processer som brottmålsprocesser för samma klient inte ställs på sin spets i målet. Vidare anser jag att ingen tvekan kan råda om att det, som Advokatsamfundet uttalar i sin vägledning för advokater beträffande penningtvättslagstiftningen, är uppdragsförhållandets karaktär som är avgörande vid bedömningen av om penningtvättslagstiftningen är tillämplig. De medel som sattes in på det i målet aktuella klientmedelskontot utgjorde överskjutande medel från advokatuppdragen avseende de civilrättsliga tvisterna och saknade koppling till Lars Engstrands uppdrag som försvarare för Christoffer Henriks-son. Uppdragen avseende tvisterna är sådana advokatuppdrag som omfattas av bestämmelserna i PTL, varför även den fortsatta hanteringen av de sålunda influtna medlen rimligtvis måste falla under PTL:s tillämpningsområde.

När det gäller konstitutionell nöd så ställs inte heller denna fråga på sin spets i målet eftersom det inte föreligger någon kollision mellan god advokatsed och straffbestämmelsen om penningtvättsbrott. Tvärtom är det enligt min mening inte förenligt med god advokatsed att som advokat på en klients uppdrag vidarebefordra medel trots insikt om att det finns en avsevärd risk dels för att de pengar som överföringen avser härrör från brottslig verksamhet, dels för att överföringen sker i penningtvättssyfte.

Slutligen är det mycket sällan förekommande att advokater åtalas för brott mot penningtvättsbrottslagen. Det torde vara fråga om enstaka fall. Enligt min mening visar det mycket ringa antalet fall i sig att en prövning av det nu aktuella överklagandet skulle vara av begränsad praktisk betydelse för domarnas och åklagarnas operativa arbete. När det gäller de frågor om penningtvättsdirektivets och PTL:s tillämplighet som tas upp i Lars Engstrands överklagande finns också ledning att hämta i Advokatsamfundets vägledning för advokater beträffande penningtvättslagstiftningen.

Sammanfattningsvis anser jag att en prövning av Lars Engstrands överklagande inte skulle vara av vikt för ledning av rättstillämpningen. Jag avstyrker därför prövningstillstånd.

Bevisning m.m.

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och synpunkter på målets fortsatta handläggning för det fall Högsta domstolen skulle komma att meddela prövningstillstånd.

Petra Lundh

Lars Persson

Kopia till:

Utvecklingscentrum

Åklagarkammaren i Kalmar (AM-70716-17)